

פז א מיי פ"ג מהל' סוטה ה"ט סמג ע"ן טו:
 יז ב מיי שם ה"ט:
 יח א ג"מ שם ה"ט:
 יט ד מיי פ"א מהל' טומאת לרעת הלכה א סמג ע"ן טו:
 ה [מ"י ס:]
 כ ו מיי פ"ה מהל' ב"מ מקדש ה"ז ועי' כ"מ כפ"ג מהל' סוטה ה"ט:
כא ד ח מיי פ"ג מהל' סוטה ה"ט וע"ש כ"מ:
 נט מיי פ"ה מהל' ב"מ מקדש ה"ז:
כב י מיי פ"א מהל' טומאת לרעת ה"א סמג ע"ן טו:
 כג כ מיי פ"ד מהל' נשואות כפ"ג ה"ג:
 כד ז מיי פ"ד מהל' סוטה ה"ג:
 כה ז מיי שם ה"ג:

תוספות שאנץ

פי"ל כוס בספל אדירים מתרגמי בפ"ל: כדי שיראה על פני המים צריך ליתן שיעור כדי שיהיה נראה וניכר על פני המים דכתיב ונתן אל המים מדלא כתיב ונתן במים אלא אל המים משמע שצריך שיבא ע"פ אל המים שלא יהא נבלע בתוכו ל"ה. לא שנו לרבנן דמתני' דלא בעי חדשים אלא שלא נתאכמו פניו על פני האור. דומיא דמים ואצ"ג דלא גמרי ממצורע מיהו מנה ובה גמרי כלי דסוטה ממי דסוטה ונהי דמי סוטה לרבנן לאו היים ניהו דמשברי כפי שער מימות מיהא לא שמתו וכלי נמי בעינן דלא נשתנה. ונחא אידך פליגא אקמימתא דלעיל ונחאי הוא כדקתני בה פלוגתא דתנאי ודך דלעיל מתוקמא כאסי בן מנחם: מן העפר אשר יהיה במשכן מדלא כתיב ומקרקע המשכן יקח אינו מקפיד אלא שיכניס להיכל ולמדו שמתקן מבחוץ ומכניס בפנים ל"ה. איסי בן יהודה אמר לרבנן בית עולמים:

איכא למפרך מה למצורע. הא סוגיא כרב אחא זבירה דרבא דאמר צפרק המפלת (גדה דף כג.) לרבי ישמעאל כל ג"ש שאינה מופנה כל עיקר למדין ומשיבין ולפי המסקנא דליף ליה מצללי לא תיקשה נמי לרבי יהודה דאמר אין למדין כל עיקר: **מה** מים שלא נעשתה בהם מלאכה. וא"ת כיון דמי כיור הן מי לא עסקינן שקדש ממנו כבר יש לומר אפי' אם קידש בהן ט' שילך מן הדדין שבו לא היתה מלאכה גזי נטילה דמתן צפ"ק רידים (מ"ג) עשה בהן מלאכה או ששרה בהן פתו פסולין ואפ"ה קמני (שם מ"ה) מים שנחתום מטבל בהן את הגלוסקיין פסולין ושהוא מדיח בהן ידיו כשירין אלמלא ללא חשיב מלאכה הדחת ידים אלא הדחת כלים ומי נחתום כדקתני התם:

ומה מים שלא נשתנו. תימא דמתאחר דמי כיור ומי כיור כשירין זמני מקוה ומי מקוה שנשתנו מראיהן כשר דמתן צמסכת מקואות פ"ז (מ"ג) דמי זכע אין פוסלין המקוה בשניו מראה ועוד תימא לרבי מאי שגא דהכא אמר מה מים שלא נשתנו וצפרק צ' דמסכת ע"ז (דף ל:) לא מסיק הכי גזי ציטולי ועודי כוכבים ונראה דהכא נמי אסמכתא בעלמא הוא וליכא אלא פסולא דרבנן:

נתאכמו והחזירן לתוך כבשן האש מהו. תימא מ"ש דקא מציעא ליה הכא הגזול וחזר ונראה והא צפ' לולב הגזול (סוכה דף ג:) קא מציעא לן ולא אפשיט ועוד מאי שגא מנהא דלמר צנצנים פ"ב (דף יח:) בגדי כהונה שהיו מקורעין או מנושטשין ועד עבודתו פסולה ואפ"ה הכי אם כיס טשטוש וגיעול שלהן חזרו להמירן כדמימי צרייתא פרק המוצא מקדש (שם דף אבריגין כיון דאידחו אידחו או דילמא כיון דהדור הדור ת"ש רבי א) אלעזר אומר עץ ארו ואזוב ושני תולעת אמר רבא אמר קרא בכלי חרס כלי שאמרתו לך כבר אמר רבא לא שגו אלא שלא נתאכמו פניו ואבל נתאכמו פניו פסולין מאי טעמא דומיא דמים מה מים שלא נשתנו אף כלי שלא נשתנה בעי רבא נתאכמו והחזירן לתוך כבשן האש ונתלבנו מהו מי אמריגין כיון דאידחו אידחו או דילמא כיון דהדור הדור ת"ש רבי א) אלעזר אומר עץ ארו ואזוב ושני תולעת והא התם הדרי ומפשטי התם דאינקורף אינקורפי: נכנס להיכל ופנה לימינו וכו': מ"ט דאמר מר ככל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין: מקום היה שם אמה כו': תנו רבנן ומן העפר אשר יהיה יכול יתקן מבחוץ ויכניס תלמוד לומר בקרקע המשכן אי בקרקע המשכן יכול ליחפור בקרדומות תלמוד לומר אשר יהיה הא כיצד ב"יש שם הבא אין שם תן שם תניא אידך ומן העפר אשר יהיה וגו' מולמד שהיה מתקן שילה

דשמעיה לר' מאיר דקאמר ה) היא האכילתו מעדני עולם לפיכך קרבנה מאכל בהמה א"ל התינה עשירה עניה מאי איכא למימר אלא כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה: **מתני'** א היה מביא א פילי של חרס ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור ר' יהודה אומר רביעית כשם שממעט בכתיב כך ממעט במים נכנסם להיכל ופנה לימינו ומקום היה שם אמה על אמה וטבלא של שיש וטבעת היתה קבועה בה כשהוא מגביה ונוטל עפר מתחתיה ונותן כדי שיראה על המים שנאמר ומון העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים: **גב' תנא** פילי של חרס חדשה דברי רבי ישמעאל מאי טעמא דרבי ישמעאל גמר כלי כלי ממצורע מה להלן חרס חדשה אף כאן חרס חדשה והתם מגלן דכתיב ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים מה מים חיים שלא נעשתה בהן מלאכה אף כלי שלא נעשתה בו מלאכה אי מה להלן מים חיים אף כאן מים חיים לרבי ישמעאל הכי נמי דאמר ר' יוחנן מי כיור רבי ישמעאל אומר מי מעיין הן וחכ"א ומשאר מימות הן איכא למיפרך מה למצורע שכן טעון עץ ארו ואזוב ושני תולעת אמר רבא אמר קרא בכלי חרס כלי שאמרתו לך כבר אמר רבא לא שגו אלא שלא נתאכמו פניו ואבל נתאכמו פניו פסולין מאי טעמא דומיא דמים מה מים שלא נשתנו אף כלי שלא נשתנה בעי רבא נתאכמו והחזירן לתוך כבשן האש ונתלבנו מהו מי אמריגין כיון דאידחו אידחו או דילמא כיון דהדור הדור ת"ש רבי א) אלעזר אומר עץ ארו ואזוב ושני תולעת והא התם הדרי ומפשטי התם דאינקורף אינקורפי: נכנס להיכל ופנה לימינו וכו': מ"ט דאמר מר ככל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין: מקום היה שם אמה כו': תנו רבנן ומן העפר אשר יהיה יכול יתקן מבחוץ ויכניס תלמוד לומר בקרקע המשכן אי בקרקע המשכן יכול ליחפור בקרדומות תלמוד לומר אשר יהיה הא כיצד ב"יש שם הבא אין שם תן שם תניא אידך ומן העפר אשר יהיה וגו' מולמד שהיה מתקן שילה

דשמעיה לרבי מאיר דאמר כו'. צפ"ק (לעיל דף ט:) גזי צמדה שלדס מודד: עניה. לא האכילתו מעדנים למה מציאה מאכל בהמה: אלא היא עשה מעשה בהמה. שהפקירה עצמה לתשמיש למי א שאינה צן זוגה: **מתני'** היה מביא. הכהן: פילי. כוס של מים: מן הכיור. דכתיב מים קדושים (במדבר ה) ואין קדושים אלא שנתקדשו בכלי הכי תניא כספרי(ח): **כשם שממעט.** רבי יהודה כתיב המגילה לקמן צמתי(ט) כך ממעט כאן צמים: ומקום היה שם. יוכר מתוך שאר רצפת ההיכל: טבעת קבועה בה. לחמה צנצנתה ולהגביהה מצין הרצפה שהיא כולה צבני שיש: כדי שיראה. לרין ליתן שיעור שהיא נראה וניכר על פני המים: ונסן אל המים. מדלא כתיב ונתן צמים אלא אל המים משמע שלא יהא נבלע בתוכן: **גב' מאי טעמא דרבי ישמעאל.** דבעי חדשה: **גמר ממזרע.** ושחט את הפפור האחת אל כלי חרש וגו': שלא נעשה בהן מלאכה. דהא חיים כתיב: **לר' ישמעאל** דפרכת הא אליביה: הכי נמי דבעינן מים חיים לטוטה דהא מן הכיור הוא נוטל ושמעין ליה לר' ישמעאל בעלמא דלמר מן כיור מי מעיין הן דהיינו חיים: **משאר מימות הן.** אם רצה ליתן לתוכו מי מקוה יתן: **איכא למיפרך.** בהא גז"ש דרבי ישמעאל דגמר כלי כלי ממזרע: מה למזרע שכן טעון כו'. לפיכך כלי שלו חדש תאמר צטוטה שאין בה כל אלו: **אמר רבא וכו' צבני שאמרתו לך כבר.** הכי משמע ליה לרבה מדלא כתיב ולקח כלי חרש ונתן צו מים וכתיב בכלי חרש משמע שכבר הוזכר כלי זה במקום אחר ואמר רחמנא הכא שצאומו כלי שאמרתו לך במקום אחר קח אותם ומאי ניהו דמזרע: לא שנו. רבנן דמתני' דבעו חרס ומכשרי ציטן: אלא שלא נאכמו. הושחרו פניו על ידי האור: **דומיא דמים.** אע"ג דלא גמרי ממזרע מיהו מינה ובה גמרי כלי דטוטה ממני סוטה ונהי דמי סוטה לרבנן לאו חיים נניהו דמכשרי בשאר מימות מיהת לא נשתנו וכלי נמי צעינן דלא נשתנה: החזירן (לכשן. של יורכ שמכרפים צו את הקדרות של חרס חדשות: שהפסיל קופסו לאחוריו. מדלא קמני שנעשה בהן מלאכה ש"מ אמלאכה לא קפיד אשתייאה קפיד ואלו נתעקמו כמשאוי: והא [הסס] דהדרי ומפשטי. וקתני פסולין אלמלא כיון דאידחו אידחו: דאינקורף. שעל ידי המשוי נתקלפו מקליפתן דשתייאה

דלח הדר הוא: דאמר מר. צבדק יומא (דף נח:) וצחיות קדשים (נחמס דף ס:) ויליף לה מפניו פונים [דף צ"ב] דשים עשר צבדק דים שעשה שלמה: ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן וכו' יתקן. יכול יתקן. עפר מוחו נוח לינטל יחפור שם בקרדומות ת"ל אשר יהיה א) ומדלא כתיב ומקרקע המשכן יקח ש"מ לא הקפיד אלא שהיה מונח בקרקעית המשכן שעה אחת הא כיצד יש שם עפר מוחו הנא משם: אין שם פן שם. על הקרקעית וחזר ונוטלו ונותנו לתוך המים: הניא אידך. פליגא אהך דקתני בה פלוגתא דתנאי והך דלעיל מיתוקמא כאסי בן מנחם: **מן העפר אשר יהיה במשכן.** מדלא כתיב מקרקע המשכן יקח אינו מקפיד אלא שיכניס להיכל ולמדו שמתקן מבחוץ ומכניס בפנים להיכל ונותן אל המים וכו' להניחו בקרקע ההיכל: בקרקע המשכן אפי' למאי אמתא כיון דילפינן מאשר יהיה דא"ל ליתלו מעל גבי קרקעית: איסי בן יהודה אומר להביא קרקע צים עולמים א)ג לה צספרי [גשא ח"ן]. ולא גרס לרבות שילה ונוב וגבעון וזית עולמים דהוא עיקר הכתוב ונוב וגבעון אין משקין בהן סוטות דהא זמנה הואי ולא הוה שם ארון אלא מוצח הנחשת לצדו ולא קרבה בהן מנחת סוטה ולא שום חובת יחיד שאין לה זמן קבוע כדאמר צשחיות קדשים (נחמס דף קח.) וצמגילה (דף טו:) אכלל צית עולמים הוצרך לרבות שלא תאמר משכן נאמר ולא מקדש. צית המקדש צצירושלים קרי ליה צית עולמים לפי שאין אחר קדושתו הישר צמקום אחר וצו לא שרתה שרינה צמקום אחר: אינו

[לעיל ט.ט.] ג) ויתר לה. א) וצמגה צצמשתיות פילי וכו' הענין שהוא כוס נלשון וין וכו' צפירוש הרב דבטרורה והמ"ט, ד) וצמס כב: ה) וצמק מ"ש תופ' ד"ה והא התם וכו' מוכח שהיה גרסתם רמי אליעזר(, ו) וצמס סב: וימא טו: ח: מה. נח: ז) וצ"ל שאינו וכן הניה המ"ט, ח) [גשא ח"ן]. ט) [ד' ח"ן]. י) ג' רש"ל. ל) [שם כב:]. ט' שלא יתק מן וכו'. מהרש"א וכו' צ"ג,

תורה אור השלם

1. ולקח הבחן מים קדושים בכלי חרש ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן ויקח הבחן ויתן אל המים: במדבר ה' ז' וצוה הבחן וישחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים: ויקרא די ה

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ומן וכו' אי הוה כתיב ומן העפר אשיר יהיה במשכן ולא הוה כתיב בקרקע משמע דלמי מקפיד אלא שיכניס להיכל ככ"ל וכו' קא נראה שרש"י ו"ל קא מפרש האי יטל די דסיק אילו לא נאמר בקרקע אלא ומן העפר אשר יהיה אומר יקח הייתי ויכניס ת"ל בקרקע המשכן ואילו לא נאמר אשר יהיה אלא ומן יקח הייתי אומר דיתפור צמקדומות ת"ל אשר יהיה ופי' רש"י דמדלא כתיב ומקרקע המשכן יקח ולאו דוקא הך לשנא קאמר רש"י אלא ה"ה ומן העפר אשר בקרקע המשכן יקח מנ"ש מתילה דאין מילוק מן מים דמות העפר אשר בקרקע לציין מים ומקרקע אשי ואלי משמעו דיקח מן הקרקע צמקדומות אלא דרש"י הכא לשון קריה נקט ומפרש"ל בהגהותיו הגיה נלשון רש"י כפן ואי אפשר לישטו: ב) ד"ה אי בקרקע וכו' דמדלא כתיב: א) וכו' ומן העפר אשר יהיה מדלא כתיב ומקרקע ככ"ל ומינת צמקן ממק:

מוסף רש"י

פילי של חרס. כלי גרוע של חרס שבו היה עומק עפר מקרקעית המשכן, דכתיב ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, להשקות את הסוטה (ויור ל.ח.ז)